

Література

1. Алексєєва Н.С. Зустрічне забезпечення як засіб захисту інтересів відповідача в цивільному процесу. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3. С. 5. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2017/12.pdf.
2. Островська Л.А. Зустрічне забезпечення позову як обов'язковий елемент інститут забезпечувальних заходів в цивільному процесі: матеріали круглого столу. Нац. Ун-т. Одес. Юрид. акад. Одеса. Фенікс. 2018. С. 22. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9494/Ostrovska%2037-40.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
3. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1789-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.
4. Крисань Т.Є. Збитки як категорія цивільного права України: автореф. дис., канд. юрид. наук: 12.00.03; Одеська національна юридична академія. Одеса. 2008. 22 с.
5. Алексєєва Н.С. Відшкодування шкоди, завданої відповідачу внаслідок ужиття судом заходів забезпечення позову: Цивілістика. № 5. 2017. 8 с. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2017/5_2017/part_1/10.pdf.

УДК 346.9(043.2)

Артюшенко Л.В., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Нецька Л.С., к.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АРБІТРАЖНОГО КЕРУЮЧОГО У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Інститут банкрутства в Україні поступово стає все більш затребуваним, нові підходи до його вдосконалення в питаннях відновлення платоспроможності боржника – юридичної особи або визнання його банкрутом з метою задоволення вимог кредиторів, а також відновлення платоспроможності фізичної особи – створюють потік нових теоретичних та практичних досліджень. Безперечно, не останню скрипку в даній сфері відіграє арбітражний керуючий, а тому вдосконалення та розвиток норм, що стосуються правового становища арбітражного керуючого має важливе значення і безпосередньо чинить вплив на відновлення та нормальне функціонування окресленої галузі.

Відповідно до ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства арбітражний керуючий - це фізична особа, яка отримала відповідне свідоцтво та інформація про яку внесена до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України [1]. Залежно від конкретної процедури банкрутства арбітражний керуючий наділений повноваженнями розпорядника майна, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого

реалізацією, ліквідатора. Тобто, він є ключовою особою на всіх стадіях процедури банкрутства, яка поєднує в собі переплетіння безлічі різних правомочностей.

Справу про банкрутство ініціюють для справедливого задоволення вимог кредиторів [2, с. 25]. Тому важливим питанням у кожній справі про банкрутство завжди є питання про кандидатуру арбітражного керуючого, оскільки саме на нього буде покладена місія урівноважити інтереси всіх учасників справи про банкрутство, при цьому не порушивши їх права.

Як вказують науковці, діяльність арбітражного керуючого здійснюється, з одного боку, в інтересах кредиторів, які зацікавлені у збереженні майна боржника, а з другого – в інтересах боржника, метою якого є збереження підприємства та недопущення банкрутства. Тому його кандидатура повинна оцінюватися з позиції фактів, які наявні виключно під час розгляду питання про його призначення, уникаючи при цьому необґрунтованих суджень, що можуть призвести до порушення прав учасників справи про неплатоспроможність [3, с. 292].

Його завданнями є управління майном боржника, розробка планів відновлення платоспроможності, реалізація активів, розподіл коштів між кредиторами та інші дії, що спрямовані на забезпечення інтересів усіх сторін процесу. Відповідно до законодавства арбітражним керуючим може бути громадянин України, який має вищу юридичну або економічну освіту, загальний стаж роботи за фахом не менше ніж три роки або не менше ніж один рік після отримання відповідної вищої освіти на керівних посадах, пройшов навчання та стажування протягом 6 місяців, володіє державною мовою та склав кваліфікаційний іспит. Відповідно до ч. 1 ст. 28 Кодексу України з процедур банкрутства кандидатура арбітражного керуючого для виконання повноважень розпорядника майна або керуючого реструктуризацією визначається судом шляхом автоматизованого відбору із застосуванням Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи з числа арбітражних керуючих, внесених до Єдиного реєстру арбітражних керуючих України, за принципом випадкового вибору.

У ч. 2 ст. 10 Кодексу України з процедур банкрутства визначається квазі-трудоий характер правових відносин між арбітражним керуючим та підприємством-боржником (коли робочі відносини формально не визначені як трудові згідно з законодавством, але фактично вони мають ознаки трудових). Зазначена квазі-трудова природа відносин між арбітражним керуючим та підприємством-боржником певним чином відрізняє його правовий статус від представників інших незалежних професій. Наприклад, від адвоката, правовий статус якого досить наближений до керуючого.

Законодавчо визначено, що з моменту постановлення ухвали (постанови) про призначення керуючим санацією або ліквідатором

арбітражний керуючий прирівнюється до службової особи підприємства-боржника до моменту припинення здійснення ним повноважень. Цілком логічно, що правила внутрішнього трудового розпорядку та інші локальні правові акти на нього не розповсюджуються. Але однак набуття статусу, прирівняного до службової особи підприємства-боржника, обумовлює набуття певних додаткових обов'язків арбітражним керуючим.

Загалом, правове регулювання статусу арбітражного керуючого у справі про банкрутство завжди зазнає змін, які є реакцією законодавця на виклики того чи іншого часу. Чинне законодавство з питань банкрутства значною мірою поліпшило правове становище арбітражного керуючого, надавши ряд гарантій незалежності, наділивши повноваженнями в процедурах банкрутства, проте чимало з них залишаються дискусійними. Усвідомлюючи важливу роль у процедурах фінансового оздоровлення підприємства, ефективного керівництва управлінськими процесами, у плануванні та контролі, а також оперативному управлінні процедурою банкрутства задля забезпечення нормального функціонування економіки країни, важливо наразі створити умови для забезпечення розвитку та престижності професії арбітражного керуючого, популяризації її нарівні з іншими незалежними професіями (адвокат, нотаріус), захисту професійних прав та ефективного представництва у відносинах з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форми власності, громадськими об'єднаннями та міжнародними організаціями; гарантування гідної винагороди.

Література

1. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовт. 2018 року № 2597-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 19. Ст. 74.
2. Бутирський А.А. Значення інституту банкрутства для економічних відносин в Україні. *Матеріали круглого столу «Перші наукові читання пам'яті академіка В.К. Мамутова»* (8 лют. 2019 р., м. Київ). 2019. С. 23–27.
3. Бутирська І.А. Особливості правового становища арбітражного керуючого на стадії розпорядження майном боржника у справі про банкрутство. *Санация та банкрутство*. 2013. № 1–2. С. 287–292.